

КОНЦЕПТУАЛЬНА КАТЕГОРІЯ КУЛЬТУРА ТА ЗАСОБИ ЇЇ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРІВ ЖАНРУ ФЕНТЕЗИ АМЕРИКАНСЬКИХ ТА БРИТАНСЬКИХ АВТОРІВ)

Александрук Ірина Володимирівна

доцент кафедри іноземних мов хіміко-фізичних факультетів

Інституту філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

бульвар Тараса Шевченка, 14, Київ, Україна

Багато дослідників займаються проблемами категоризації та концептуалізації реальності, а також засобів її вербальної репрезентації. Доведено, що процеси категоризації та концептуалізації тісно пов'язані між собою та залежать один від одного. Основною метою цієї статті є визначити та проаналізувати структуру концептуальної категорії **КУЛЬТУРА** та засобів, які вживаються для об'єктивності цієї категорії американськими та британськими письменниками жанру фентезі.

Матеріал дослідження було дібрано з 50 творів жанру фентезі, написаних американськими та британськими авторами у період з 1977 по 2013 роки. Матеріал дослідження становить 1050 номінативних одиниць, а саме неологізми, okazіоналізми, словосполучення, паремії, та речення, які були створені письменниками жанру фентезі для назви чи характеристики певних специфічних рис культури можливого світу, представленого у творах жанру фентезі. Культура – сфера людської діяльності, яка пов'язана із самовираженням людини МС, проявами її характерних знань, уявлень, умінь.

Категорія **КУЛЬТУРА** виступає однією із основних категорій буття та існування людини, і те, як вони сприймаються та концептуалізуються, залежить від багатьох чинників (досвіду, віку, традицій). Ця категорія займає одне із центральних місць не лише у реальному, а і можливому світі. Категорія **КУЛЬТУРА** має складну ієрархічну структуру. Ця категорія тісно пов'язана із іншими концептуальними категоріями такими як **ЛЮДИНА, ПРОСТІР, ПРИРОДА, ЧАС, АРТЕФАКТ**. Субкатегорія **Магія** включає в себе 73% (531) номінативних одиниць, які були проаналізовані у цьому дослідженні. Концепт **Магія** об'єктивується такими номінативними одиницями як неологізми, словосполучення та речення.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у вивченні характерних рис фентезійного дискурсу в цілому або специфічних рис окремого британського чи американського письменника.

Ключові слова: можливий світ (МС), категоризація, концептуальна категорія, культура, концептуалізація.

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. У сучасній лінгвістиці продовжують залишатися актуальними питання, що стосуються способів вербалізації світу (А. Д. Белова, І. О. Голубовська, Ю. А. Зацний, М. М. Полюжин, J. M. Anderson, D. A. Cruse, H. Cohen, D. S. Lefebvre, W. U. Dressler, M. Dummett, R. W. Gibbs, L. Lipka) та яким чином мова допомагає категоризувати та концептуалізувати світ (реальний чи можливий (А. Вежбицька, S. Glucksberg, Z. Kovacs, G. Lakoff, M. Johnsen, E. Rosh, F. Sharifan, L. Talmy, J. R. Taylor, M. Turner, J. White, G. Storms, B. C. Malt, S. Verheyen), що і обумовлює **актуальність** нашого дослідження. Метою роботи є визначити та проаналізувати засоби вербалізації та структуру концептуальної категорії **КУЛЬТУРА**. Відповідно до визначеної **мети** передбачається вирішення наступних **завдань**: визначити засоби вербалізації концептуальної категорії **КУЛЬТУРА** та визначити

структуру цієї категорії. **Об'єктом** дослідження є номінативні одиниці (неологізми та okazіоналізми), які позначають елементи культури можливого світу, представленого у творах жанру фентезі. **Предметом** дослідження є лінгвокогнітивні, семантичні та структурні аспекти номінативних одиниць фентезійних творів сучасних американських та британських авторів. **Матеріал** дослідження становлять 1050 номінативних одиниць (неологізми, okazіоналізми, речення, та паремії), відібраних методом суцільної вибірки із 50 творів жанру фентезі англійських та американських авторів (період з 1977 по 2013 рр.).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Категоризація та концептуалізація представляють два взаємопов'язані процеси, які протікають паралельно у свідомості кожної людини. У процесі концептуалізації відбувається виділення мінімальних змістових одиниць ментального рівня, які є результатом практичного досвіду людини, коли вона пізнає навколишній (реальний) чи вигаданий (можливий) світ [2; 6; 10; 24, 13; 25, 720]. Таким чином, у свідомості людини утво-

рюються певні концепти, концептуальні структури, і вся концептуальна система. У процесі категоризації подібні одиниці, які мають схожі риси, об'єднуються у більші розряди (24, 14).

Категоризація людського досвіду є, зазвичай, автоматичною та неусвідомленою, оперує абстрактними та предметними сутностями, [3] знаходить своє вираження в граматичних та лексичних засобах мови (21, 82-83).

Категоризацією розглядають як поділ світу на певні категорії, групи, класи, які сформувалися шляхом пізнавальної діяльності людини [4; 2]. Слід зазначити, що категорії виконують роль матеріалу, який має доступ до людської свідомості. Вони можуть розкривають роботу когнітивних процесів, що відбуваються у людській свідомості [5]. Категорії можуть змінюватися від культури до культури, від мови до мови. Категоріальні зміни також можуть відбуватися і межах однієї мови чи культури [2; 6; 25]. Людська свідомість може концептуалізувати одну й ту саму категорію в залежності від різних обставин та факторів [2]. Метонімія та метафора найчастіше впливають на процеси категоризації. Метафоричне чи метонімічне визначення допомагає людині по-новому зрозуміти певний предмет, який вона вже знає. Метафора та метонімія впливають на процеси перекатегоризації [9, 125].

Концептуальна категорія включає певну сукупність членів, які розташовані на певній відстані від центру. Кожна концептуальна категорія має відповідну структуру, до складу якої можуть входити інші субкатегорії чи категорії. Кожна категорія, зазвичай, представлена певним концептом (класифікатором), який виступає центральним елементом цієї концептуальної категорії [1; 2]. Концепт може бути представлений різнотипними та різнорівневими номінативними одиницями, які розкривають його значення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Культура – сфера людської діяльності, яка пов'язана із самовираженням людини МС, проявами її характерних знань, уявлень, умінь. Культура МС має також додаткові характеристики, які безпосередньо пов'язані з творчістю людини, буденною практикою, комунікацією, відтворенням та узагальненням її життя в цілому. Категорія **КУЛЬТУРА** виступає однією із основних категорій буття та існування людини, і те, як вони сприймаються та концептуалізуються залежить, від багатьох чинників (досвіду, віку, традицій). Ця категорія займає одне із центральних місць не лише у реальному, а і можливому світі (надалі МС).

У структурі концептуальної категорії **КУЛЬТУРА** ми виділили такі субкатегорії: **МАГІЯ; ПРАВО; ОСВІТА; НАДПРИРОДНА СИЛА; СПОРТ; РОЗВАГИ; ЇЖА; ВІЙНА.**

Кожен МС має свої освітні установи, де представники суспільства опановують різноманітні магичні науки та отримують відповідні знання.

До субкатегорії **ОСВІТА** належать номінативні одиниці, які позначають специфічні особливості освітньої системи МС. У складі цієї субкатегорії ми виокремили складові, що об'єднують концепт **НАУКА**.

Наука. У МС існують свої навчальні заклади, в яких вивчають магичні науки, наприклад, *shadowmastering* [14]; *Defence Against the Dark Arts* (19); *the Study of Ancient Runes* [19]; *Divination* [17]; *Transfiguration* [15].

Occlumency – специфічна наука МС, яка вчить людину, як захищати її думки від втручання інших: *Occlumency, Potter. The magical defence of the mind against external penetration. An obscure branch of magic, but a highly useful one. Harry's heart began to pump very fast indeed. Defence against external penetration? But he was not being possessed, they had all agreed on that: 'Why do I have to study Occlumency?' he blurted out. 'Because the Headmaster thinks it a good idea,' said Snape smoothly. 'You will receive private lessons once a week, but you will not tell anybody what you are doing, least of all Dolores Umbridge. You understand?'* [19]. Інновація *Occlumency* утворена від латинських слів *oculto* «ховати» та *mens* «думка» [10; 12]. В англійській мові існує слово *occlude* «закривати», що утворене від *oculto* [10]. В астрономії цей термін вживається на позначення явища, коли одне небесне світило закриває інше [12].

Legilimency – магична наука, опанувавши яку, людина може читати думку інших істот та представників чарівного суспільства: *It is true, however, that those who have mastered Legilimency are able, under certain conditions, to delve into the minds of their victims and to interpret their findings correctly* [19]. У складі назви присутні слова латинської мови *legens*, що має значення «читач» та *mens* «думка» [10].

Складовим елементом номінативної одиниці *exogeology* [13] виступає грецьке слово *logos* «знання, вчення» [12]. У грецькій мові *exo* має значення «ззовні» [12].

До складу інновації *Herbology* (15) входить грецьке слово *logos* «знання, вчення» [10] та англійське слово *herb*, що вживається на позначення «трави» [10].

У назві науки МС *glass-lore* концептуалізується матеріал *glass* «скло»: *They even – I hesitate to say it! – fed some few of the breeding lizards which seemed to have glass-lore on their backs slices of my old skin, which had been gingerly carried from the field. It did not matter* [23].

Невід'ємним атрибутом кожного чарівника виступає паличка. У МС існує спеціальна наука, яка навчає, як їх робити: *The wand chooses the wizard, said Ollivander. That much has always been clear to those of us who have studied wandlore* [19]. У назві науки актуалізується предмет.

Щоб стати професійною відьмою, слід опанувати таку науку як *witch-lore*:

You'll find out sooner than you think. Listen," said Serafina Pekkala, "and I'll tell you some witch-lore

that none but witches know [7]. У назві науки концептуалізується людина, яка нею займається.

Кожен навчальний заклад МС має свої установлені традиції та звичаї. Так у школі магії існують чотири палати, які названі на честь чарівників-засновників. Щороку новачків, що прибули на навчання до школи магії, розподіляють між цими чотирма палатами: *The four houses are called Gryffindor, Hufflepuff, Ravenclaw, and Slytherin. Each house has its own noble history and each has produced outstanding witches and wizards. While you are at Hogwarts, your triumphs will earn your house points, while any rulebreaking will lose your house points. At the end of the year, the house with the most points is awarded the house cup, a great honor* [15]. Отже, концепти, що належать до цієї субкатегорії, вербалізуються за допомогою лексичних номінативних одиниць.

У субкатегорії ПРАВО ми виокремили складові, що вербалізують концепт ЗАКОН.

Декрет. *The Decree for the Restriction of Underage Wizardry* [17].

Законопроект. *The Ministry Bill to make Muggle-hunting legal* [19].

Заборона. *The International Ban on Dueling* [18].

Основу субкатегорії ВІЙНА складають номінативні одиниці, що вживаються на позначення воєн МС. Ці війни відбувалися в минулому або все ще тривають у МС, наприклад, *The Great Long Wars of the past may be gone – the wars of the races, of politics and nationalism, and the final ones of sheer energy, of ultimate power. But we face new dangers today, and these are more of a threat to the existence of the races than were any of the old! If you think Man is free to build a new life while the rest of the world drifts by, then you do not know anything of history!*" [13].

У назві війни *the War of the Hundred Years* [7] актуалізується період її тривалості – сто років.

Присутність у неологічній одиниці *the War of the Shadow* [7] слова *shadow* «тінь» актуалізує назву етносу МС, з яким ведеться війна.

Інновація *the terrible magewar* [7] утворена шляхом поєднання двох повнозначних слів англійської мови *mage*, що має значення «чарівник», та *war* – «війна» [12]. Отже, у назві війни концептуалізується людина, яка бере у ній участь.

Невід'ємною частиною культури МС виступає магія. Магія присутня у будь-якій складовій частині МС, вона є своєрідним законом, який явно чи приховано впливає на хід подій та долю людини. Магія МС ґрунтується на вірі у всезагальну єдність між людиною, природою, простором, часом та артефактом, створюючи мережу багатозначних асоціацій, які об'єднують магичні знання та магичні дії.

Магію розглядають як метаморфозу, космічну трансформацію, що здійснюється за допомогою ритуалу, матеріальних чи словесних засобів [11, 519] в основі якої лежать природні чи надприродні сили [11, 444].

Магія включає в себе вербальну та невербальну, ритуальну та церемоніальну, лікувальну, освітню, захисну, деструктивну та відновлювальну магії. Основними різновидами магії є вища (добра, позитивна) та нижча (темна, негативна). Темна магія передбачає взаємодію між світом людей чи людиною та світом духів (богів природи, духів, померлих, демонів та диявола). Ритуальна та церемоніальна магія передбачають встановлення певного часу та місця, де може бути присутнім одна людина або колектив. Сезонні та ритуальні цикли пов'язані зі святкуваннями зимового чи літнього рівнодення. Ритуальний цикл присвячений індивідуальній чи професійній ініціації індивіда.

Концепт МАГІЯ вербалізується такими номінативними одиницями – *magic* [13; 14; 15], *sorcery* [15; 16; 17; 18; 19; 22; 23], *witchcraft* [15; 16; 17; 18; 19; 22; 23], *wizardry* [15; 16; 17; 18; 19; 22; 23], *witchery* (22); *witchhood* [15; 16; 17; 18; 19; 22; 23].

У складі субкатегорії МАГІЯ виділено складові.

Магічне замовляння. У МС існують вербальні замовляння, які по-різному впливають на живу істоту чи предмет.

– дія направлена на позитивний ефект – *Alohomora Charm* [17] – змушує замкнені двері відчинитися; *Braking Charm* [17] – змушує магичний транспорт зупинитися; *Summoning Charm* [16] – дозволяє переміщувати повітрям потрібний предмет; *Silencing Charm* [19] – заспокоює об'єкт, на який спрямовано дію; *Shield Charm* [18] – створює захисний бар'єр; *Cheering Charm* [19] – робить людину щасливою; *Reducing Charm* [18] – зменшує предмети;

– дія замовлянь направлена на заподіяння шкоди *Cruciatus Curse* [17] – людина починає відчувати нестерпний біль; *Fiendfyre curse* (19) – підпалює людину чи предмети; *Flagrate* [18] – викликає опіки; *Impediment Curse* [18] – змушує об'єкт завмерти на місці; *Imperius Curse* [19] – змушує людину коритися проти її волі; *Killing Curse* [16] – вбиває людину; *Leg-Locker Curse* [17] – не дозволяє людині ходити.

Субкатегорія ІЖА включає в себе номінативні одиниці, що вербалізують концепт РІДИНА. У цій субкатегорії ми виокремили такі складові:

Напій. У МС існують різноманітні магичні напої, які використовуються для лікування різних захворювань у МС, наприклад, *the Mandrake Draught* [16] – виводить людину із стану окаменіння (людина перетворювалась на камінь); *a Calming* [19]; *the Draught of Peace* [19] – діє як заспокійливий засіб; *the Elixir of Life, which will make the drinker immortal* [16] – робить людину безсмертною; *Aging Potion* [16] – робить людину старшою; *a Love Potion* [16] – змушує людину закохуватись.

Страва. Кожен МС має свої специфічні страви, наприклад, *Best Blowing Gum* [17]; *fragile sugar-spun quills* [17]; *peppermint creams*

shaped like toads (hop realistically in the stomach) [16]; *Toothflossing Stringmints* [17]; *Ton-Tongue Toffee* [18].

Pepper Imps – страва МС, яка викликає полум'я у роті людини: *There was a large barrel of Every Flavor Beans, and another of Fizzing Whizbees, the levitating sherbert balls that Ron had mentioned; along yet another wall were "Special Effects" – sweets: Droobles Best Blowing Gum (which filled a room with bluebell-colored bubbles that refused to pop for days), the strange, splintery Toothflossing Stringmints, tiny black Pepper Imps ("breathe fire for your friends!"), Ice Mice ("hear your teeth chatter and squeak!"), peppermint creams shaped like toads ("hop realistically in the stomach!"), fragile sugar-spun quills, and exploding bonbons* [17]. *Pepper* має значення «перець, пекти», а *imp* «чортеня» [20, 419]. У германському фольклорі *Imps* – маленькі демони, котрі живуть поряд з людськими помешканнями та роблять різноманітні збитки заради веселощів [12]. Ознакою метафоричного перенесення виступає характерна риса поведінки, веселість та властивість обпикати.

У назві страви МС *wizard crackers* [16] концептуалізується людина, яка її готує та споживає, на що вказує лексема *wizard* «чарівник» [10; 12].

До складу неологічної одиниці *Canary Creams* (HPGF) входять слова *canary* «канарка» та *creams* «крем» [10]. Зазвичай, канарки вирізняються своїм яскравим жовтим кольором. Отже, ознакою метафоричного перенесення буде виступати колір.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Концептуальна категорія **КУЛЬТУРА** має складну ієрархічну структуру. Ця категорія тісно пов'язана із іншими концептуальними категоріями такими як **ЛЮДИНА, ПРОСТІР, ПРИРОДА, ЧАС, АРТЕФАКТ**. Найбільш представленою категорією виявилась субкатегорія **МАГІЯ**, яка виступає базовим елементом можливого світу. Концепт **МАГІЯ** об'єктивується такими номінативними одиницями як неологізми, словосполучення, та речення. Особливої уваги заслуговує вивчення особливостей фентезійного дискурсу жанру фентезі в цілому та кожного окремого взятого американського чи британського письменника.

ЛІТЕРАТУРА

1. Anderson, J. M. *The grammar of names*. Oxford, New York: Oxford University Press, 2007. 359 p.
2. Cohen, H., Lefebvre, C. *Handbook of categorization in cognitive science 2-d Edition*, New York: Elsevier Science, 2017. 438 p.
3. Croft, W., Cruse, D. *Cognitive linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004. 356 p.
4. Cruse, A. D. *A glossary of semantics and pragmatics*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2006. 195 p.
5. Dummett, M. *Thought and reality*. Oxford, New York: Oxford University Press, 2006. 124 p.
6. Györi, G. Basic level categories and meaning in language. *Argumentum*, 9, 2013, pp. 149-161. [Режим доступу: http://argumentum.unideb.hu/2013-anyagok/kulonszam/06_gyorig.pdf].
7. Jordan, R. *Eye of the world*. 1990 [Режим доступу: <http://stealthgerbil.com/files/pdf/The%20Eye%20of%20the%20World%20-%20Robert%20Jordan.pdf>]
8. Kövecses, Z. *Metaphors: A practical introduction 5th Edition*, Oxford, New York: Oxford University Press, 2013.
9. Lakoff, G., Johnsen, M. *Metaphors we live by*. London: The University of Chicago Press, 2003. 191 p.
10. Longmanonline.com. [Режим доступу: <https://www.ldoceonline.com>].
11. Green, T. A. *Folklore. An encyclopedia of beliefs, customs, tales, music, and art*. Santa Barbara, Denver, Oxford, 1997. 980 p.
12. Online Etymology Dictionary. [Режим доступу: <http://www.etymonline.com>].
13. Pratchett, T. *Colour of magic*. 1983. [Режим доступу: http://img0.liveinternet.ru/images/attach/c/2/3820/3820555_pratchett_terry_discworld_01_colour_of_magic.pdf].
14. Pullman, P. *Amber spyglass*. 2000. [Режим доступу: https://hpl.bibliocommons.com/item/show/176554125_the_amber_spyglass].
15. Rowling, J. K. *Harry Potter and the sorcerer's stone*. 1997. [Режим доступу: <http://www2.sdfi.edu.cn/netclass/jiaoan/englit/download/Harry%20Potter%20and%20the%20Sorcerer%27s%20Stone.pdf>].
16. Rowling, J. K. *Harry Potter and the chamber of secrets*. 1998. [Режим доступу: <https://www.lake.k12.fl.us/cms/lib/FL01000799/Centricity/Domain/4432/Harry%20Potter%20and%20the%20Chamber%20of%20Secrets.pdf>].
17. Rowling, J. K. *Harry Potter and the prisoner of Azkaban*. 1999. [Режим доступу: [http://ebook.pldworld.com/eBook/Harry%20Potter%20\(1~7\)/J.K.%20Rowling%20-%20HP%203%20-%20Harry%20Potter%20and%20the%20Prisoner%20of%20Azkaban.pdf](http://ebook.pldworld.com/eBook/Harry%20Potter%20(1~7)/J.K.%20Rowling%20-%20HP%203%20-%20Harry%20Potter%20and%20the%20Prisoner%20of%20Azkaban.pdf)].
18. Rowling, J. K. *Harry Potter and the goblet of fire*. 2000. [Режим доступу: [http://ebook.pldworld.com/eBook/Harry%20Potter%20\(1~7\)/J.K.%20Rowling%20-%20HP%204%20-%20Harry%20Potter%20and%20the%20Goblet%20of%20Fire.pdf](http://ebook.pldworld.com/eBook/Harry%20Potter%20(1~7)/J.K.%20Rowling%20-%20HP%204%20-%20Harry%20Potter%20and%20the%20Goblet%20of%20Fire.pdf)].
19. Rowling, J. K. *Harry Potter and the order of the phoenix*. 2003. [Режим доступу: http://zf.carsondemand.ie/harry_potter_the_order_of_phoenix.pdf].
20. Salamone, F. *The Eyclopedia of religions, rites, rituals, and festivals*. London: Routledge, 2004. 463 p.
21. Sharifian, F. *Cultural linguistics and linguistic relativity*. *Language Sciences*, 59, 2007, P. 83-92. [Режим доступу: <https://doi.org/10.1016/j.langsci.2016.06.002>].

22. Valente, C. M. The orphan's tales: In the night garden. 2006. [Режим доступу: <https://napateltho1980.files.wordpress.com/2015/08/the-orphans-ales-in-the-night-garden-by-catherynne-valente.pdf>].
23. Valente, C. M. The orphan's tales: In the cities of coin and spice. 2007. [Режим доступу: <http://freeofread.com/download/in-the-cities-of-coin-and-spice-orphans-ales-2-catherynne-m-valente/>].
24. White, A., Storms, G, Malt, B. C., Verheyen, S. Mind the generation gap: Differences between young and old in everyday lexical categories. *Journal of Memory and Language*, 98, 2018, P. 12-25. [Режим доступу: <http://dx.doi.org/10.1016/j.jml.2017.09.001>].
25. Zhanalina, L. K., Ordahanova A. B. Substance and methods of cognitive approach in linguistics. *Procedia: Social and Behavioral Sciences*, 192, 2015, P. 720-723. [Режим доступу: <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.06.071>].

REFERENCES

1. Anderson, J. M. (2007). *The grammar of names*. Oxford, New York: Oxford University Press. [in English].
2. Cohen, H. & Lefebvre, C. (Eds.). (2017). *Handbook of categorization in cognitive science (2-d edn.)*. New York: Elsevier Science. [in English].
3. Croft, W., & Cruse, D. (2004). *Cognitive linguistics*. Cambridge: Cambridge University Press. [in English].
4. Cruse, A. D. (2006). *A glossary of semantics and pragmatics*. Edinburgh: Edinburgh University Press. [in English].
5. Dummett, M. (2006). *Thought and reality*. Oxford, New York: Oxford University Press. [in English].
6. Györi, G. (2013). Basic level categories and meaning in language. *Argumentum*, 9, 149-161. Retrieved April 23, 2018 from http://argumentum.unideb.hu/2013-anyagok/kulonszam/06_gyorig.pdf [in English].
7. Jordan, R. (1990). *Eye of the world*. Retrieved March 01, 2017 <http://stealthgerbil.com/files/pdf/The%20Eye%20of%20the%20World%20-%20Robert%20Jordan.pdf> [in English].
8. Kövecses, Z. (2010). *Metaphors: A practical introduction (5th edn.)*. Oxford, New York: Oxford University Press. [in English].
9. Lakoff, G. & Johnsen, M. (2003). *Metaphors we live by*. London: The University of Chicago Press, 2003. [in English].
10. Longmanonline.com. (n. d.). Retrieved February 23, 2018 from <https://www.ldoceonline.com> [in English].
11. Green, T. A. (Ed.). (1997). *Folklore. An encyclopedia of beliefs, customs, tales, music, and art*. Santa Barbara, Denver, Oxford. [in English].
12. Online Etymology Dictionary. (n. d.). Retrieved March 07, 2018 from <http://www.etymonline.com> [in English].
13. Pratchett, T. (1983). *Colour of magic*. Retrieved February 12, 2017 from http://img0.liveinternet.ru/images/attach/c/2/3820/3820555_pratchett_terry_discworld_01_colour_of_magic.pdf [in English].
14. Pullman, P. (2000). *Amber spyglass*. Retrieved March 04, 2017 from https://hpl.bibliocommons.com/item/show/176554125_the_amber_spyglass [in English].
15. Rowling, J. K. (1997). *Harry Potter and the sorcerer's stone*. Retrieved June 02, 2017 from <http://www2.sdfi.edu.cn/netclass/jiaoan/englit/download/Harry%20Potter%20and%20the%20Sorcerer%27s%20Stone.pdf> [in English].
16. Rowling, J. K. (1998). *Harry Potter and the chamber of secrets*. Retrieved June 10, 2017 from <https://www.lake.k12.fl.us/cms/lib/FL01000799/Centricity/Domain/4432/Harry%20Potter%20and%20the%20Chamber%20of%20Secrets.pdf> [in English].
17. Rowling, J. K. (1999). *Harry Potter and the prisoner of Azkaban*. Retrieved January 12, 2017 from [http://ebook.pldworld.com/_eBook/Harry%20Potter%20\(1~7\)/J.K.%20Rowling%20-%20HP%203%20-%20Harry%20Potter%20and%20the%20Prisoner%20of%20Azkaban.pdf](http://ebook.pldworld.com/_eBook/Harry%20Potter%20(1~7)/J.K.%20Rowling%20-%20HP%203%20-%20Harry%20Potter%20and%20the%20Prisoner%20of%20Azkaban.pdf) [in English].
18. Rowling, J. K. (2000). *Harry Potter and the goblet of fire*. Retrieved March 11, 2017 from [http://ebook.pldworld.com/_eBook/Harry%20Potter%20\(1~7\)/J.K.%20Rowling%20-%20HP%204%20-%20Harry%20Potter%20and%20the%20Goblet%20of%20Fire.pdf](http://ebook.pldworld.com/_eBook/Harry%20Potter%20(1~7)/J.K.%20Rowling%20-%20HP%204%20-%20Harry%20Potter%20and%20the%20Goblet%20of%20Fire.pdf) [in English].
19. Rowling, J. K. (2003). *Harry Potter and the order of the phoenix*. Retrieved January 21, 2017 from http://zf.carsondemand.ie/harry_potter_the_order_of_phoenix.pdf [in English].
20. Salamone, F. (Ed.). (2004). *The Eyclopedia of religions, rites, rituals, and festivals*. London: Routledge. [in English].
21. Sharifian, F. (2017). Cultural linguistics and linguistic relativity. *Language Sciences*, 59, 83-92. <https://doi.org/10.1016/j.langsci.2016.06.002> [in English].
22. Valente, C. M. (2006). *The orphan's tales: In the night garden*. Retrieved January 15, 2017 from <https://napateltho1980.files.wordpress.com/2015/08/the-orphans-ales-in-the-night-garden-by-catherynne-valente.pdf> [in English].
23. Valente, C. M. (2007). *The orphan's tales: In the cities of coin and spice*. Retrieved March 08, 2017 from <http://freeofread.com/download/in-the-cities-of-coin-and-spice-orphans-ales-2-catherynne-m-valente/> [in English].
24. White, A., Storms, G, Malt, B. C. & Verheyen, S. (2018). Mind the generation gap: Differences between young and old in everyday lexical categories. *Journal of Memory and Language*, 98, 12-25. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jml.2017.09.001> [in English].
25. Zhanalina, L. K. & Ordahanova A. B. (2015). Substance and methods of cognitive approach in linguistics. *Procedia: Social and Behavioral Sciences*, 192, 720-723. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.06.071> [in English].

CONCEPTUAL CATEGORY *CULTURE* AND MEANS OF ITS VERBALIZATION (BASED ON FANTASY NOVELS BY AMERICAN AND BRITISH WRITERS)

Aleksandruk Iryna Volodymyrivna

*Associate Professor at the Department of Foreign Languages for Chemistry and Physics-related
Faculties, the Institute of Philology, The Taras Shevchenko National University of Kiev
14, Taras Shevchenko Boulevard, Kyiv, Ukraine*

*Many researchers have been making emphasis to the problems of categorization and conceptualization of reality, as well as the means of its verbalization. It is evident that categorization and conceptualization processes interdepend on and interrelate to each other. The leading purpose of this article is to specify and analyze of the structure of the conceptual category *CULTURE* and means that are used to verbalize it in the fantasy novels.*

The data for this research is collected from 50 fantasy novels written by British and Americans authors within the period from 1977 to 2013. The data includes 1050 nominative units, such as neologisms / occasionalisms, word combinations, phrases, and sentences utilized by American and British authors to either name or characterize different specific features of possible worlds culture described in their fantasy novels. Culture is an essential area of human activity closely connected with specific knowledge, skills, experiences, etc.

*The category *CULTURE* is one of the basic categories of human existence not only in the real world but also in the possible one. According to the research results, the conceptual category *CULTURE* has a complex hierarchical structure. The sub-categories *Magic* comprises about 73% (531) of nominative units analyzed in the following research. The writers create innovations to either describe or name specific peculiarities of possible worldse culture.*

Characteristics of fantasy discourse in general or any of fantasy writers in particular can become the focus of further studies.

Key words: *possible world (PW), categorization, conceptual category, culture, conceptualization.*